

קידושין מט-א

עניין: על מנת שאני צדיק

רמב"ם ריש הלכות תשובה

א כל מצות שבתורה בין עשה בין לא תעשה אם עבר אדם על אחת מהן בין בזדון בין בשגגה כשיעשה תשובה וישוב מחטאו חייב להתודות לפני האל ברוך הוא שנאמר איש או אשה כי יעשו וגו' והתודו את חטאתם אשר עשו זה וידוי דברים. וידוי זה

מנחת חינוך מצוה שסד, א

וכן נראה בקדושין מ"ט ע"ב, דאם קידש על מנת שהוא צדיק, אפילו הוא רשע גמור מקודשת שמה הרהר תשובה בלבו, הרי תשובה בלבו אף שלא נפה הוי צדיק. וכן ביומא פ"ה ע"ב במשנה, חטאת ואשם ודאי מכפרין, ופי' רש"י צד"ה חטאת [השני], ומסתמא תשובה איכא שאם לא היה מתחרט לא היה מציא קרבן, עכ"ל. מצוה דזה שמציא קרבן גלי דעתו שמתחרט, ומכפרת לו אף שלא תמורה בפיו. ועיין כרימות ז' ע"א רש"י צד"ה אלא על השבין, דלרצונו

אך צר"מ כאן פ"א ה"א מצוה להדיא דהכפרה תלויה בידוי דברים, וזו לשונו, כל מצוה כו' כשיעשה תשובה כו' חייב להתודות כו', והמודו וגו' זה וידוי דברים, וידוי זה מצוה עשה הוא כו', וכן בעלי חטאות ואשמות כו' אין מתכפר להם עד שיעשו תשובה וימודו וידוי דברים כו'. כתב להדיא תשובה וגם וידוי דברים. וכן כתב עוד, כל מחוייב מיתות בית דין ומחוייב מלקות כו' אין מתכפר להם עד שיעשו תשובה וימודו כו', וכן המובל

ונראה דלא קשה אם נאמר דאינו מתכפר בלא וידוי דברים מהא דאמרין בקידושין אפילו רשע גמור אמרינן שמה הרהר תשובה בלבו והוי צדיק כמו שהקשינו לעיל, דבאמת צדיק ורשע אינו תלוי בנפשה בללוי, דהא יש עצירות חמורות דאין מתכפר בתשובה כמצוה לקמן [ואת כ"צ"ה], ומ"מ כיון שמתחרט ושז הוי צדיק, הכא נמי דאין לו כפרה בתשובה בלבד. מ"מ הוי צדיק כיון שמתחרט לפני קונו ית', ואינו תלוי בנפשה בלל, כן נראה פשוט.

רמב"ם פ"ג מהלכות תשובה הלכה א, ג

א כל אחד ואחד מבני האדם יש לו זכויות ועונות. מי שזכויותיו יתירות על עונותיו צדיק, ומי שעונותיו יתירות על זכויותיו רשע. מחצה למחצה בינוני. וכן המדינה. אם היו זכויות כל יושביה מרובות על עונותיהן הרי זו צדקה.

הצדיק לא תצילנו ביום רשעו אין זה אלא בתוהוה על הראשונות. וכשם ששוקלין זכויות אדם ועונותיו בשעת מיתתו כך בכל שנה ושנה שוקלין עונות כל אחד ואחד מבאי העולם עם זכויותיו ביום טוב של ראש השנה. מי שנמצא צדיק נחתם [אלהיים], ומי שנמצא רשע נחתם למיתה והבינוני תולין אותו עד יום הכפורים אם עשה תשובה נחתם לחיים ואם לאו נחתם למיתה: ד' אע"פ שתקיעת שופר בראש השנה גזירת הכתוב רמז יש בו כלומר עורר ישינים משנתכם ונרדמים